

Bojan
Braun

Peta konferencija studenata restauriranja

5. studentska konferencija studenata restauriranja
Zagreb, Akademija likovnih umjetnosti
25.-26.4.2008.

Konferencija studenata restauracije ove je godine napunila pola desetljeća svojega postojanja. Nakon lanjske, održane u Dubrovniku, konferenciju je ove godine organizirala zagrebačka Akademija likovnih umjetnosti (ALU), ugovivši ukupno trinaest predavanja studenata, s pet fakulteta. Uvodnu riječ dao je prodekan za nastavu i međunarodnu suradnju ALU Peruško Bogdanić. Nakon što je prošlogodišnji susret sudjelovanjem studenata restauracije s Ljubljanskog sveučilišta događaju dao međunarodni karakter, ove su godine osim Slovenaca na konferenciji sudjelovali i studenti Akademije lijepih umjetnosti iz Praga.

Konferencija je započela kratkom prezentacijom rada studenata restauracije četvrte godine ALU-a iz Zagreba. Tema izlaganja bila je izvještaj s terenske nastave na arheološkom nalazištu rimskih termi u Varaždinskim toplicama. Studenti Branko Salopek, Ines Kobas, Marko Buljan i Barbara Horvat, sudjelovali su u konzervatorskim radovima i uređenju lokaliteta. Projekt je izveden pod vodstvom Dagmar Dammann iz Potsdama u Njemačkoj i mentorstvom Suzane Damjani sa zagrebačke Akademije. Na izlaganje studenata predavanjem se nadovezala Dagmar Dammann. Njezin opsežan projekt obuhvatio je istraživanja sastava rimske hidraulične žbuke, pigmentata i njihova vapneno-kazeinskog veziva, kao i čišćenje površine, desalinizaciju, konzerviranje i konsolidaciju žbuke i tubula, ciglenih cijevi pomoću kojih zagrijani zrak cirkulira unutar zidova. Taj je konzervatorski projekt nadopunio nedavnu

sanaciju lokaliteta, sada natkrivenog krovom i atraktivno uređenog.

Dunja Vedriš, studentica zagrebačke Akademije govorila je o konzervatorsko-restauratorskim radovima na oltaru sv. Marije datiranom u 18. stoljeće i pripadajućoj slici iz crkve Sv. Nikole u Dubrovniku. Dio zahvata obavljen je *in situ*, a dio u radionici u Zagrebu i odvijao se od 2005. do 2008. godine. Obavljeno je skidanje preslika, konsolidacija i restauracija oltara te restauracija slike. Diplomirana restauratorica-konzervatorica Ivana Sambočić izložila je rezultate svojega diplomskog rada, vrlo složene restauracije polikromiranog kožnog antependija iz 18. stoljeća s prikazom Gospe od Karmela, iz kapele Sv. Petra u Dubrovniku. Njezin rad uključivao je opsežne analize, teorijska i praktična istraživanja restauracije predmeta od kože, područja koje je u našim krajevima slabo pokriveno, tako da su studenti imali priliku čuti zanimljive rezultate jednoga prilično složenog zahvata, kao i detalje vezane uz proizvodnju, obradu i restauriranje kožnog antependija. Tea Trumbić, studentica zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti, počastila nas je zabavnim i poučnim predavanjem o grafitima. Onim željenim i onim neželjenim, o njihovoj povijesti i značenju, kao i o vrstama modernih grafiterskih sredstava i načinima njihova uklanjanja.

Krešimir Bosnić, Nikola Radošević i Ana Vrdoljak, studenti splitske Akademije ukratko su predstavili tri projekta u kojima su sudjelovali tijekom akademske godine 2007./2008. Radovima ostvarenim u

okviru specijalističke radionice za konzervaciju i restauraciju zidnog slikarstva i mozaika bila je obuhvaćena faksimilna rekonstrukcija neoklasicističkih zidnih oslika inspiriranih rimskim freskama u radnoj sobi don Frane Bulića, učinjena na temelju postojećih fotografija i vrlo skromnih ostataka zidnog oslika. Drugi projekt bio je rekonstrukcija, ovaj put upotpunjena konzervatorskim postupkom, oslika u crkvi Sv. Roka u Umama, datiranog u kraj 17. ili početak 18. stoljeća, zanimljivog zbog upotrebe soboslikarskih šablona pri oslikavanju dekorativnih uzoraka. Njihova treća prezentacija upoznala nas je s konzervatorskim postupcima na kompleksu rimskih termi na Gradinama na otoku Visu, koji su zaštitili fragilne ostatke rimskog mozaika.

Nakon predstavljanja radova radionice za zidno slikarstvo i mozaik, studentica Julija Bačak govorila je o restauraciji štafelajne slike u tehnici ulja na platnu *Sveta Obitelj sa*

svetim Ivanom iz samostana Sv. Frane u Splitu. Svoja izlaganja splitski su studenti završili prezentacijom kataloga izložbe kojom su obilježili desetogodišnjicu djelovanja Odsjeka za konzervaciju-restauraciju svojega fakulteta.

Rok Hafner, student s Fakulteta lijepih umjetnosti i dizajna u Ljubljani, predstavio je svoj vrlo zanimljiv rad na izradi trodimenzionalnih modela drvenih gotičkih polikromiranih skulptura sv. Agneze i sv. Uršule, koje su se izvorno nalazile u crkvi u Crnogrbu, tehnikom laserskog skeniranja. Snimke su kasnije korištene pri izradi replika skulptura. Zanimljivo je bilo vidjeti detaljnu prezentaciju te suvremene metode trodimenzionalnog snimanja predmeta, koja postaje alternativom dokumentiranju pomoću dvodimenzionalnih fotografija, kao i pregled alata i tehnika korištenih za tu svrhu. Tadeja Kajzar i Urška Grošelj, studentice s ljubljanske Akademije, govorile su o problemima s kojima su se susrele pri restauraciji *Portreta*

↓ Sudionici konferencije u Restauratorskom odjelu ALU u Zamenhoffovoj ulici, snimila: Dunja Stefanović

Princeze Henriette, slike izrađene tehnikom ulja na platnu 1891. godine, djela romantičnog klasicizma iz umjetničke kolekcije dvorca Snježnik.

Guests of the Academy of Fine Arts in Prague, Denisa Cirmaciova, Kristina Malkova and Vaclav Krouz, spoke about restoration and conservation procedures in the monastery of St. Francis from the 15th century in Kadaň in the Bohemian Republic. After a short introduction and a visit to the monastery, they met with the students of the Prague Academy of Fine Arts, who were very impressed by their work on frescoes, which are connected with the circle of Lucas Cranach the Elder. Their work included research, documentation and restoration of frescoes on walls, gipsed stucco applications and cross-bracing of vaults in the monastery. Some of the frescoes include Kristina Malkova's *Vera icon*, Misu sv. Grgura, Kalvariju and the donor's portrait. Restorers chose the way to restore these wall paintings as a complete reconstruction. Mentors of the students in this work were professors Karel Stretti and Theodora Popova.

Hana Kurtović and Vanja Marić, studentesses of the Academy of Fine Arts in Dubrovnik, presented the youngest restoration and conservation students' work in Croatia. They did a little more with other topics, characteristic for the program

of the Dubrovnik Academy of Fine Arts. Vanja Marić gave an interesting lecture about the restoration of a paper wall painting from the 17th century in Korčula, and Hana Kurtović spoke about the restoration of paper, which was one of the interesting topics, because of the interdisciplinary nature of the field. Students from Zagreb and Split faculties rarely meet because it is not part of their programs. Hana Kurtović spoke about the history of furniture, its types, the way of making and processing.

After the end of the conference, an organized round table was held with the students, so that the rest of the audience could hear the discussion. This year's conference was a student restoration conference, which was more interesting, because of the topics, but also of the technology. It was the most important, because it served the students as a "polygon" for testing their possibilities in the field of scientific work, as a place for exchange of experiences between young professionals. Students got to know their colleagues, and they got to know the quality of their work, as well as the quality of the institutions they are studying at. The conference was a success, because of the results of the work, and the quality of the work. I hope that next year it will be even better, because it is one of the ways of creating new generations of quality professionals. ✕

SUMMARY: 5TH RESTORATION STUDENTS' CONFERENCE

This year's conference was organized by the Academy of Fine Arts in Zagreb, with the participation of Zagreb, Split, Dubrovnik, Ljubljana and Prague University students. The participants' reports presented various examples of conservation and restoration of immovable

and movable monument heritage, ranging from conservation of Roman thermal complexes, Renaissance fresco painting, easel painting, polychrome wooden sculpture to restoration of a leather antependium and 17th-century paper restoration.